

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA KITOBXONLIK
MADANIYATINI SHAKILLANTIRISH ODOBI**

Abduaxatova Sojida Nurali qizi
Andijon Davlat Pedagogika Instituti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarning kitobxonlik madaniyatini shakillantirish usullari va metodlari haqida fikr yuritilgan.

Kalit soʻzlar: Maktabgacha taʼlim, maktabgacha yosh davri, interfaol metodlar, didaktik oʻyinlar, mutolaa, kitob, axbarot, kitobxonlik madaniyati.

Аннотация

В данной статье рассматриваются пути и методы формирования культуры чтения дошкольников.

Ключевые слова: Дошкольное образование, дошкольный возраст, интерактивные методы, чтение, книга, информация, культура чтения дидактические игры.

Annotation

This article discusses the ways and methods of forming the reading culture of preschool children.

Key words: Preschool education, preschool age, interactive methods, eading, book, information, reading culture, didactic games.

Taʼlim-tarbiya ishlarini takomillashtirish, uni jahon andozalari darajasiga koʻtarish, fan sohasidagi yangiliklarni amaliy hayotga tatbiq etish muhim masalalardan biri boʻlib qolmoqda. Ayniqsa, yosh avlodni taʼlim-tarbiyali qilish, bilim, koʻnikma, malakalarni shakllantirish davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan hisoblanadi. Bugungi kunda mamlakatimiz Prezidentining kitob va kitobxonlik madaniyatini

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th May, 2025

yaxshilash to'g'risida kuyunib gapirayotganliklari barchamizga ma'lum. Buning qarida bir olam ma'no mujassam.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev takidlaganlaridek, kitob odamlarning ongu tafakkuri, dunyoqarashini o'zgartirish, ma'naviy saviyasini yuksaltirishning eng ta'sirchan vositasidir. Kitob mutolaasiga havas avval oiladan boshlanishi, ota-onalar farzandlarida kitob o'qishga mehr uyg'otishi uchun o'zlari kitobxon bo'lishlari lozim. Darhaqiqat, kitob insonni rivojlantiruvchi ulkan vosita, uning ma'naviy qarashlarini shakillantiruvchi buyuk kuch bo'lish bilan birga kitob insoniyatning tarixiy xotirasi, barchamizni o'z ma'naviy-ma'rifiy, ilmiy salohiyatimizni mustahkamlovchi, kelajakni yorqin ko'rsatib borishga qodir bo'lgan vositadir.

Yurtimizda ilm olish bo'yicha va buyuk ajdodlarining ilmu-donishi bo'yicha yuksak chuqqilarda turadfi. Kitob -inson umr yo'lini yorituvchi mash'ala, inson hayotiga mazmun baxsh etuvchi saodat manbai. Bolalarga mana shunday fikrlarni singdirish lozim. Bolalarni kitob sevar bo'lishlari uchun avvalo ularni yoshiga mos kitoblar tanlanadi. Asosan maktabgacha yoshdagi bolalarga rasmlari ko'proq kitoblar tanlanadi, sababbiki, bola hali uqishni bilmaydi u rasmlarga qarab gaplar tuzib nutqini boyitib boradi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning kitobxonlik madaniyatini shakillantirishda quyidagi usullardan foydalanish mumkin. Mutolaa burchagi qilish: Bolalarni chalg'itmaydigan, tashqi shovqin-surondan holi bo'lgan mo'jazzina "uycha" yoki burchak qilib berish ularning kitobga bo'lgan qiziqishini yanada oshirishi mumkin.

Ana shunday mo'jazzina chodirchalar ham bolalar uchun "uycha" sifatida xizmat qilishi mumkin. Bolalarni tez-tez kitobxonaga olib borish: Ota-onalar bolalarida kitobxonlik madaniyatini shakillantirishni va ularni kitob sevar bo'lim ulg'ayishlarini istashsalar, ularni haftasiga hech bo'lmaganda uch-to'rt marotaba kitobxonalarga ekskursiya qilishni odat qilishlari zarur. Bolalar u yerda turli kitoblarni ko'rib kitobga bo'lgan mehri oshadi.

Kitoblarni tez-tez suhbat mavzusiga aylantirish: Ota-onalar bolalarini kitob mutolaasini yaxshi ko'radigan bo'lishini istashsa, tez-tez ertaklar, hikoyalar o'qib berishsin, umuman kitoblar va ularning mazmun – mohiyati haqida suhbatlashib turishi kerak. Hayotda sodir bo'lgan haqiqiy voqealarni bolalar o'qigan ertak va hikoyalar bilan bog'lashga harakat qilish lozim. Bu esa bolalarni nafaqat o'qishga

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th May, 2025

chorlaydi, balki, Bolani tafakkurini rivojlantiradi, mantiqiy fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini shakllantiradi.

Bolalarga namuna bo'lish: Qush uyasida ko'rganini qiladi deganlaridek bolalar ham ota-onasida o'rnak oladilar. Agar ota-onalar muntazam kitob mutolaa qilsa, boshqa oila a'zolari bilan turli kitoblar to'g'risida tez-tez suhbatlashsa, kitobdan zavq olganini ko'rsatsa, bu o'z navbatida bolalar ongiga, psixologiyasiga ta'sir qiladi. Va natijada kitob o'qish asta-sekin bolalarning ham sevimli mashg'ulotiga aylanib boradi. Har kuni kitob o'qib berish:

Ota-onalar farzandlari uchun oltinga teng vaqtlarini ayamadan, bolalarga har kuni kitob o'qib bersa, u bola ham asta-sekin kitoblarni o'qiy olishmasadarasmlariga qarab gap tuza boshlashadi, kitobni ehtiyot qiladigan bo'ladi. Uning hayotida kitoblar muhim ahamyatga ega bo'ladi. Bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish manashunday usullarda foydalanish mumkun. Shu bilan birga bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish uchun bir necha metodlaridan foydalaniladi:

Kuzatish va suhbat. Suhbat metodi kitoblarni chuqurroq o'rganish usuli bo'lib, tarbiyachi o'zining kundalik ishida kitobxonlar bilan yakkama- yakkam ish olib borganda doimo shu usuldan foydalanadi. Kuzatish metodi yordamida esa kutubxonachi yoki tarbiyachi kitobxonni kitob tanlayotganida, ommaviy ishlarda qatnashashyotganida, kitob o'qiyotganida (o'quv xonasida) bevosita ishlanadi. Suhbat metodi orqali u kitobxon fikrini, bilishini, qobiliyatini, qiziqishini, so'zlab berish mahoratini bilib oladi. Bu usulning tarbiyaviy ahamiyati juda katta. Birgalikda ko'ndalang qilish usuli orqali biror bir dolzarb muhokama kuzatiladi. Bu ayniqsa kitob haqida munozara bo'lgani bois o'tkazilganda yorqin namoyon bo'ladi. Fikrimizcha, tarbiyachilar o'zlarining kundalik faoliyatlarida shunday usullardan foydalanadilarki, u bir vaqtda ham kitobxonni o'rganadi, ham uning o'qishga rahbarlik qiladi. Bolada maktabgacha ta'lim tashkilotida kitobxonlik madaniyati shakllantirish zarur. Chunki, yoshlikda olingan bilim toshga o'yilgan naqshdir. Bolalarni maktabgacha yosh davrida kitobsevar qilsak, uning kelgusida barkamol va komil shaxs bo'lib yetishishida mustahkam asos yaratgan bo'lamiz. Yurtimiz kelajagi bo'lmish yoshlarni tarbiyalashda munosib hissa qo'shgan bo'lamiz.

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th May, 2025

Foydalanilgan adabiyotlar

1. D.A.Nurkeldiyeva, M.U.Hamidova "Rivojlanishida nuqsoni bòlgan bolalar diagnostikasi". Toshkent.:2016;
2. N.N.Azizxo'jayeva pedagogik tehnalogiyalar va pedagogik mahorat -T O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi adabiyot jamg'armasi nashriyoti 2006 y 200 b
МАКТАБГАЧА ЁШДАГИ БОЛАЛАРДА
- 3.F.Q.Qodirova, Sh.Q.Toshpòlatova, N.M.Kayumova, M.N.A'zamova
Maktabgacha pedagogika "Tafakkur"-T.:2019;